

ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ БАНКУ

ЛАТИШЕВА І. Л.

САМОЙЛЕНКО І. В.

Харків

Управління фінансовими ресурсами банку є одним із найважливіших механізмів роботи кожного банку, який спрямований передусім на досягнення довгострокових конкурентних переваг з урахуванням всіх факторів впливу внутрішнього та зовнішнього середовища. Щоб досягти цих конкурентних переваг, необхідна своєчасна оцінка й аналіз основних показників фінансового стану банку за конкретний період.

Проблеми управління фінансами банків були розглянуті та досліджені у світовій та вітчизняній науковій літературі такими авторами: М. Дмитренко [3], Ж. М. Довгань [4], Дж. Сінкі [6], С. Семенов [5], В. А. Шматик [5] та інших.

Процес управління фінансовими ресурсами банку неможливий без всебічного аналізу й оцінки різних варіантів рішень у безпосередньому віддаленні їх у часі. Розв'язання цієї ситуації можливе завдяки використанню засобів системного підходу, а також моделювання.

Основною метою статті є організація процесу управління фінансовими ресурсами банку, на основі структурно-логічного підходу.

Згідно поставленої мети процес управління фінансовими ресурсами пропонується здійснювати на основі CASE-технологій, які ґрунтуються на основі методології структурного аналізу та проектування SADT і реалізовані у програмному середовищі BPWin. Ця методологія дозволяє послідовно встановити дійсний стан системи управління фінансовими ресурсами та визначити шляхи оптимізації, тобто можливість створити наглядну покращену модель і представити безпосередніх учасників даного процесу [7].

Для систематизації процесу управління фінансовими ресурсами була розроблена структурно-функціональна модель банку, яка починається з побудови основного блоку – контекстної діаграми моделі «Управління фінансовими ресурсами банку», та представлена на рис. 1.

Контекстна діаграма складається з блоку головної задачі, який відображає сутність моделі та цілеспрямованість її побудови, передбачаючи сукупність запитань, на які має відповідати модель, а також інтерфейсних дуг 4-х типів, які надходять з усіх боків до головного блоку, а саме [3, 6]:

1) вхідна інформація (вхідні дуги) – початковий елемент, з якого починається процес формування моделі управління фінансовими ресурсами. В якості інформації виступають наступні дані: баланс банку; звіт про фінансові результати та звіт про надходження коштів на рахунки в банк, а також необхідну інформацію для управління фінансовими ресурсами банку, які проходять до лівої межі функціонуючого блоку;

2) управління – в якості управлінського регулювання виступають наступні складові [1, 2, 3]: Закон України «Про банки і банківську діяльність»; стратегія банку; Інструкція положень НБУ; ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» та методичне забезпечення банку;

3) механізм – те, за допомогою «чого» банк управляє фінансовими ресурсами, та «хто» виконує ці обов'язки. В системі управління фінансовими ресурсами банку, у якості механізмів, постають фінансовий аналітик, фінансист, бухгалтер. Саме за рахунок дій цих фахівців буде відбуватися перетворення початкового запиту у кінцевий результат;

4) вихідний елемент – результат всього процесу, який необхідно отримати, а саме оцінку забезпеченості банку фінансовими ресурсами, яка є основною для розробки заходів та визначення програми покращення фінансового становища банку.

Наступним етапом моделювання є декомпозиція контекстної діаграми (блоку А0 рис. 1), яка дає змогу визначити структуру сукупності етапів процесу управління фінансовими ресурсами банку (рис. 2).

Згідно з проведеними дослідженнями, процес управління фінансовими ресурсами банку пропонується проводити у вигляді чотирьох послідовних етапів.

1. Формування інформаційної бази банку – передбачає процес збору, реєстрації та обробки всієї фінансової звітності з метою аналізу, оцінки забезпеченості фінансовими ресурсами та розробки напрямків підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами.

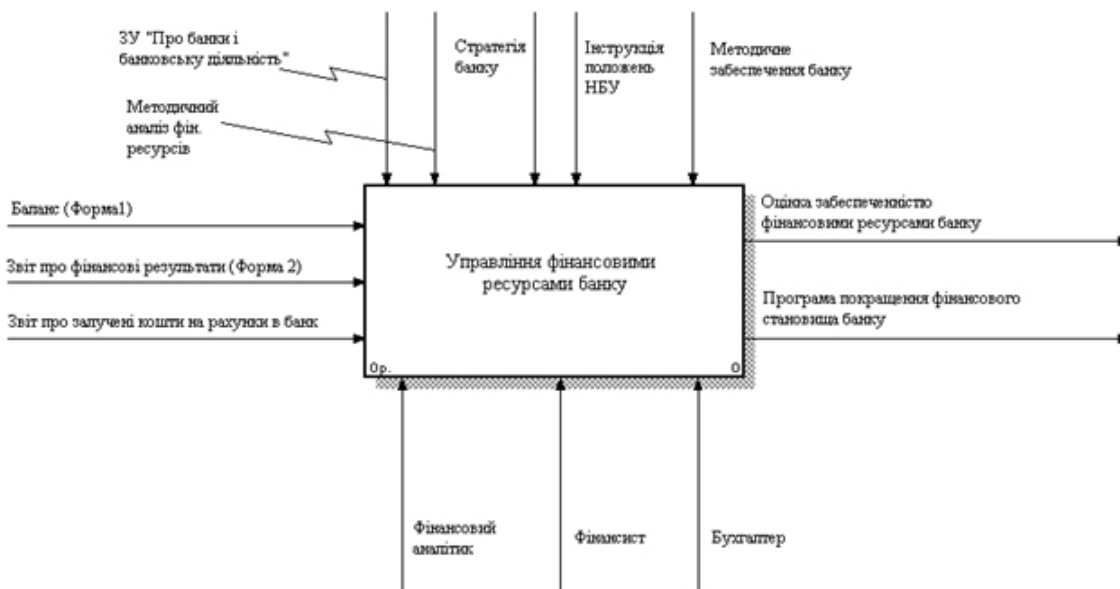

Рис. 1. Контексна діаграма моделі «Управління фінансовими ресурсами банку» у стандарті IDEF0

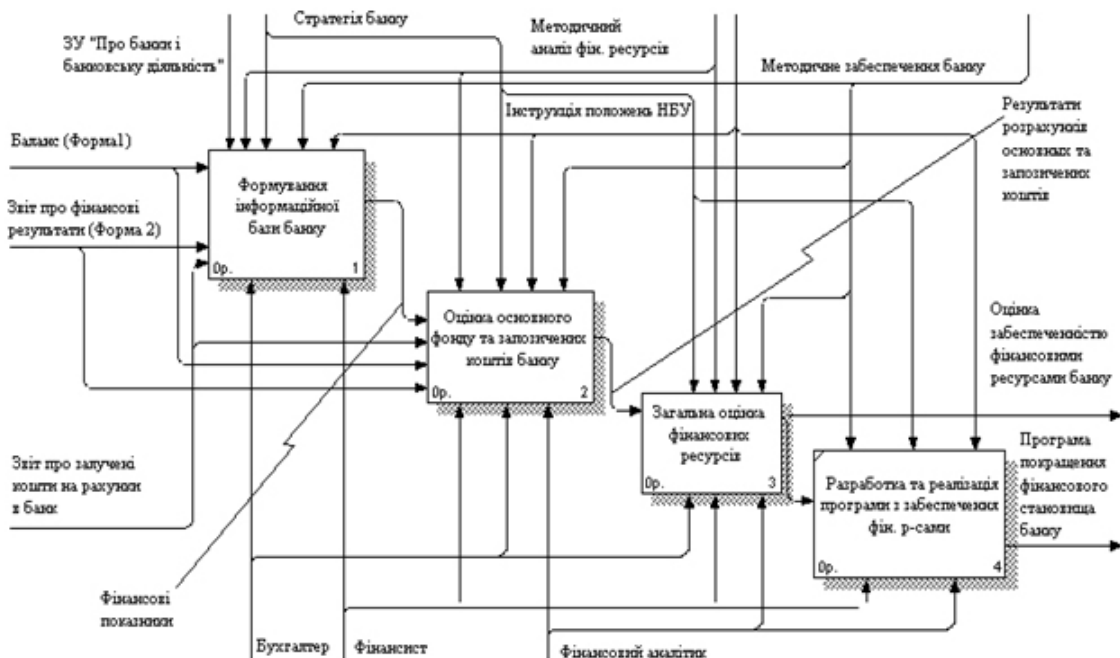

Рис. 2. Діаграма декомпозиції контекстної діаграми «Управління фінансовими ресурсами банку»

2. Оцінка основного фонду та запозичених коштів визначає основні завдання управління фінансовими ресурсами банку, пов'язані з визначенням основних показників його стану, які в подальшому дозволяють виявити напрямки розвитку, розподілу фінансових ресурсів, провести раціоналізацію операцій із фінансовими ресурсами та інші напрямки управління фінансовими ресурсами банку. Оцінку пропонується здійснювати на підставі одного з трьох визначених підходів:

- бухгалтерського підходу, який ґрунтується на основі розрахунку певних груп коефіцієнтів, серед яких можна виділити: коефіцієнти рентабельності, платоспроможності, достатності капіталу, ліквідності;
- вартісного підходу, згідно з яким розраховується розмір оплати за користування позиковими та залученими коштами;

– підхід на основі поверненості, який ґрунтується на розмежуванні коштів за ознакою потреби та механізмів їхнього повернення.

3. Одним із головних етапів управління фінансовими ресурсами банку є їх загальна оцінка. Цей етап дозволяє визначити забезпеченість фінансовими ресурсами за допомогою реалізації чотирьох завдань (рис. 3).

Перше завдання полягає у виборі методу оцінки фінансових ресурсів.

Оцінка фінансових ресурсів банку може відбуватися за наступними методиками [5]:

- методика В. С. Кромонава, згідно з якою рейтинг банку визначається у відповідності до 7 параметрів: статутного фонду, власних коштів, зобов'язань до вимоги, сумарних зобов'язань, ризикованих активів, ліквідних активів, та розміру захищеного капіталу;

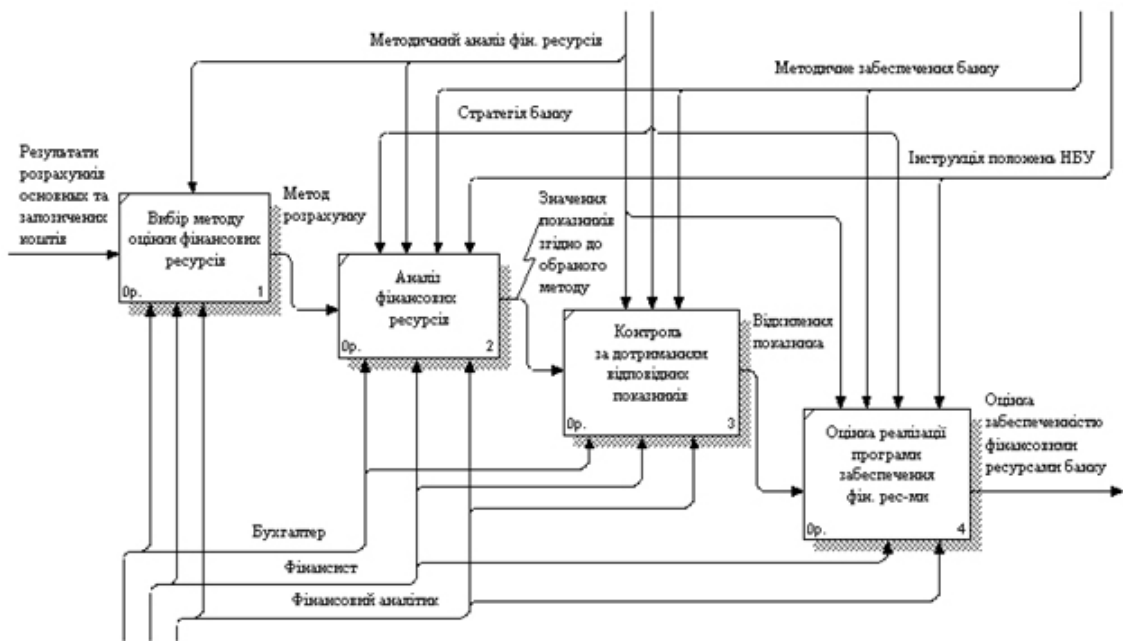

Рис. 3. Діаграма декомпозиції етапу «Загальної оцінки фінансових ресурсів»

– методика Euromoney, передбачаюча рейтингове оцінювання із заміною якісних факторів на показники достатності капіталу, величини балансового капіталу та активів;

– методика CAMEL, що базується на визначенні найсуттєвіших аспектів банківської діяльності: достатності капіталу, якості активів, менеджменту, дохідності, ліквідності.

Друге завдання передбачає аналіз фінансових ресурсів на підставі даних фінансової звітності банку та обраної на попередньому етапі методики розрахунку. Підставою для проведення розрахунків є методичне забезпечення банку та нормативні документи, в яких подано загальний алгоритм розрахунку нормативів та дотримання загальних вимог цих показників [2]. В результаті аналізу отримують показники, які розраховуються у відповідності до обраного на попередньому кроці методу.

Третім завданням стає контроль за дотриманням відповідних норм – відношення показників до нормативів, зазначені у методичному забезпеченні фінансовими ресурсами банку [2, 3].

В четвертому завданні визначається рейтингова оцінка фінансових ресурсів у відповідності до обраної методики, дозволяючи більш детально оцінювати реалізацію програми з забезпечення фінансовими ресурсами.

Етап загальної оцінки фінансових ресурсів має найвагомішу фінансову значимість. Він передбачає вибір відповідної методики оцінки фінансових ресурсів, яка обирається в залежності від рейтингової групи банку та здійснюваних операцій.

4. Розробка та реалізація програми банком з забезпечення фінансовими ресурсами. Залежно від оцінки забезпеченості фінансовими ресурсами, банк розробляє і реалізує програму фінансового покращення становища, яка у відповідності до отриманих результатів пропонує напрямки щодо ефективності формування та використання власних, позикових та залучених фінансових ресурсів.

Таким чином, впровадження запропонованої структурно-функціональної моделі дозволяє ефективно організувати процес управління фінансовими ресурсами банку. Відображений поетапний процес управління фінансовими ресурсами дозволяє більш детально проаналізувати кожний етап, провести комплексну оцінку з урахуванням всіх чинників впливу та можливістю зміни складових процесу на попередніх етапах для покращення моделі функціонування. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність». – Верховна Рада України від 24 липня 2009 року N 1617-VI.
2. Положення про порядок формування обов'язкових резервів для банків України. – Правління Національного банку України від 27.06.2001 року № 244.
3. Дмитренко М. Управління фінансами банку // Вісник Національного банку України. – 2000. – № 11. – С. 28 – 29.
4. Довгань Ж. М. Політика банку щодо мобілізації ресурсів // Фінанси України. – 1999. – №12. – С. 103–108.
5. Семенов С. Рейтингова методика оцінки ефективності банків // Банковские технологи. – 2007. – №2. – С. 59 – 62.
6. Сінкі Дж. Управління фінансами в комерційних банках / Дж. Сінкі // Пер. с англ.– 4-те видання. -К.: Галактика-М, 2008. –820 с.
7. Шматик В. А. Моделювання оптимального розміщення ресурсів банку // В. А. Шматик – Лівів.: Галактика–2007. – № 11 (124). –С. 191 – 199.